

duomenimis, buvo patikslinti Jono Jaskaudo (1742-po 1803) mirties metai (žr. p. 145) bei nurodyti Kazimiero Michnevičiaus (1810-1879) gyvenimo metai (žr. p. 146). „Lietuviškuosiuose slapyvardžiuose“ tebesiremiamas ankstesniais šaltiniais.

Betgi tokios smulkmenos nekeičia bendro, labai pozityvaus jų vaizdo - kas nedirba, tas neklysta. O manęs jau niekas nebestebina nuo tada, kai viename sąraše atradau savo paties mirties metus - 1970. Mat kažkas, radęs santrumpą ARMON (1970), ją palaikė mano pavarde, o skaičių - mano mirties metais.

Kadangi IV tomo įžangoje prašėte patikslinimų ir papildymų, tai keletą ir pateiksiu. Mano turimomis žiniomis, Martynas Cieplinskis mirė 1847 metais, Gustavas Čechovičius - po 1887 m. Prancūzijoje, Čepulis Stasys - 1989, Liormanas Raimundas - 1979, o teisininko Antano Drevinsko gyvenimo metai - 1888-1942, Padalicos Tomaszo slapyvardžiu pasirašinėjusio Zenono Raimundo Fišo (Fisz) - 1820-1870, Jozefo Hlasko - 1856-1934, Marko Landau - 1886-1957, Antano Luckevičiaus (Luckiewicz) - 1884-1941, Vilniaus universiteto auklėtinio Jozefo Emanuelio Pseclavskio (Przeclawski) - 1799-1879, Helenos Romer-Ochendowskos - 1818-1847 metai.

Kokiu šaltiniu remdamiesi nustatėte (o gal suklydote?) Jono Jaknavičiaus gimimo metus - 1549 (iš tikrųjų J.A. gimė 1589 metais - J.M.)? Išeitų, kad jis (miręs 1668 m.) gyveno 119 metų! Tas vargšelis kažkodėl neturi laimės: aš jį, remdamasis Biržiška, atjauninau (žr. Polski Słownik Biograficzny - Jacimowicz Jan). Už tai mane išbarė a.a. Paulius Rabikauskas Aleksandro Ružancovo leistoje „Knygų lentynoje“. Ką gi - nereikėjo man lipti prie jėzuitų, tiesa?! Bet, matyt, ir patys jėzuitai nesutaria: tėvas Piechnik savo Vilniaus akademijos istorijoje paminėjo Jaknavičių,

bet užmiršo jo pavardę įrašyti į rodyklę.

O štai dėl Antano Daniliausko mirties metų suabejojau - 1941 ar 1942. 1969 m. viešint Vilniuje, teko tuo klausimu pasikalbėti su Daniliausko sūnumi, irgi Antanu (jau miręs). Jis teigė tėvą mirus 1942 metų sausio 1 dieną. Ar čia tik neatsitiko tas pats, kas ir su II pasaulinio karo pabaiga.

Prie Leonardo Dambriūno pavardės derėjo pridurti „iki 19... Dambrauskas“, nes jis Adomo Jakšto brolyvaikis. Esama painiavos užrašant Juozo Aidulio-Gaidulio pavardę. Gaidulis - pavardė, o Aidulis - iki 1939 m. jo vartotas slapyvardis. Kokia graži dzūkiska pavardė - Gaidulis, Gaidelis! Baisiai nustebau radęs, kas apie šią pavardę buvo parašyta viename dideliame pavardžių žodyne. Negalėjau atsigerėti mano buvusiam profesoriui Pauliui Galaunei skirtoje išvardintų slapyvardžių gausumu, net paminėta seniausioji, metrikinė, pavardės forma - Golovnia. Beje, dėl savo asketiškos išvaizdos Galaunė studentų buvo pravardžiuojamas Smutkeliu.

Jūsų minimas Pranas Kvietkauskas turėjo dar slapyvardį Pr. Ramulis. Juo jis pasirašė čekų rašytojo J. Koptos romano „Trečia kuopa“ vertimą. Greta Jūsų minimų Narbutų galėjo būti dar vienas - Antanas Narbutas (1876-1954), pasirašinėjęs slapyvardžiu Antonar (žr. Polski Słownik Biograficzny, t. 22, p. 530). Perskaitęs Povilui Pakarkliui su klausuku priskiriamą slapyvardį Franz-Constantin von Karp, prisiminiau buvus autentišką F. Karpį, G. Petkevičaitės kaimyną (žr. G. Petkevičaitė-Bitė. Laiškai. Vilnius, 1968. P. 258, 262, 448).

Zigmo Guro (g. 1898 m.) pavardė nuteikė mane apnįstymams. Buvo 4 broliai Gurevičiai - vieno tėvo ir vienos motinos! Vyriausiasis, inžinierius Vladas, šią pavardę pakeitė į Giriūną Ladą (žr. Lietuvių enciklopedija, t. 37 (papildymai),

p.195). Antrasis, teisininkas, pasivadino Gura (apie jį jūs kaip tik ir rašote), o kokiais 10-12 metų jaunesni jų broliai tapo Kalniais (Antanas, nežinau, ką studijavęs, berods valdininkavo emigracijoje, o jauniausiasis, Juozas, amžinas studentas, dirbęs akcinėje bendrovėje „Maistas“, žuvo 1944 m., besitraukdamas iš Lietuvos). Ne šiaip sau parašiau apie šią šeimą, o norėdamas parodyti, kad man žinomos ir suprantamos identifikavimo problemos, su kuriais jums tenka susidurti.

Ir dar vienas dalykas. Man regis, nereikėjo lietuvininti svetimųjų pavardžių, o rašyti taip, kaip autorius jų ant knygos užrašė, nespėlojant, kaip kas galėjo ją ištarti. Pavyzdžiui, kas man iš to, kad yra tokia vienodai išstariama pavardė kaip Fišeris, jeigu vokiečių kalba ji gali būti užrašyta Fischer ir Vischer, anglų - Fisher, lenkų - Fischer ir Fiszer. Kaip identifikuoti autorių, transkribavus visas šias pavardes į Fišerį. O ką daryti su Elzaso autoriais, juk tą pačią pavardę, pavyzdžiui, Ringeisen, vokiečiai tars Ringaize, o prancūzas - Renžesen. Štai aš bibliotekininkystės srityje dirbu nuo 1948 m., tačiau kai mane sudomino 3 prancūzų autoriai, kurių tekstus radau „Kultūros baruose“, negalėjau jų identifikuoti, nes jų pavardės buvo be galo sumaitotos. Atrodo, integruojantis į Europą teks, užuot sekus prieškarinius latvius ar „Lietuvos žinias“, grįžti prie senos, einančios nuo M. Mažvydo laikų tradicijos.

Tai maždaug ir viskas, ką aš norėčiau pasakyti. Nuolatinė oro kaita, dideli karščiai sumažino mano darbingumą, o ir regėjimas sutriko.

Baigdamas linkiu gerų vėjų visiems buriuotojams slapyvardžių okeane!

Jūsų Vyt. Armonas,
Torunė, 2000 05 23

Parengė dr. Jonas Mačiulis

LIETUVIŠKŲJŲ SLAPYVARDŽIŲ ŽODYNAS

IRENA BARTAŠIENĖ

Kauno apskrities viešoji biblioteka, Radastų 2, 3000 Kaunas

Ketvirtuoju tomu papildytas Bibliografijos ir knygotyros centro leidinys „Lietuviškieji slapyvardžiai: medžiaga lietuviškųjų slapyvardžių sąvadui“ (Vilnius, 1995-1999) užbaigia vieną slapyvardžių tyrimo etapą. Dabar jau turime vienoje vietoje sukauptus duomenis apie atskleistus Lietuvos ir užsienio lietuviškoje bei Lietuvoje kitomis kalbomis leistoje spaudoje vartotus slapyvardžius nuo raštijos pradžios iki šių dienų. Leidinio sudarytojai per palyginti trumpą laiką (1992-1999) parengė didžiulės apimties darbą, kuriam reikėjo didelio kruopštumo, atidumo ir žinių. Nors leidinio paantrašoje kukliai pažymėta, kad tai yra „Medžiaga lietuviškųjų slapyvardžių sąvadui“, bet ir dabartinis jo variantas bus nepaprastai reikšmingas įvairių sričių tyrinėtojams.

Lietuvių autoriai dėl įvairiausių priežasčių dažnai naudojo slapyvardžiais, todėl nuo seniausių laikų iki šių dienų jų susikaupė tiesiog milžiniškas kiekis. Taigi leidinio sudarytojų tyrimo objektas buvo sudėtingas ir didelės apimties. Žodyne užregistruoti 22 145 slapyvardžiai, t.y. kone keturis kartus daugiau, negu jų buvo iki tol didžiausiam lietuviškųjų slapyvardžių rinkinyje - V. Biržiškos „Lietuviškieji slapyvardžiai ir slapyraides“. Žodyno keturiuose didelės apimties tomuose abėcėlės tvarka išdėstyti slapyvardžių įrašai, kuriuose užfiksuoti slapyvardžiai, jais pasirašiusių asmenų pavardės, vardai ir gyvenimo datos, taip pat duomenys apie leidinius, kuriuose aptikti slapyvardžiai, bei jų atskleidimo šaltiniai. Dalyje „Aurių pavardžių ir jų slapyvardžių sąrašas“ visi to paties autoriaus slapyvardžiai sugrupuoti prie jo pavardės, ir tai leidžia atlikti paiešką kitu aspektu - pagal asmens pavardę.

Sudarytojai nesiekė patys atskleisti naujų slapyvardžių, nors būta ir tokių atvejų. Tai būtų neįmanoma; šis darbas gali būti padarytas tik specialiai tyrinėjant archyvinius ir kitus šaltinius, rašytojų, mokslininkų, visuomenės veikėjų gyvenimą ir veiklą. Medžiaga aptariamajam žodynui

surinkta iš specialiajai slapyvardžių atskleidimui ir tyrimui skirtų veikalų, tokių kaip minėtasis V. Biržiškos „Lietuviškieji slapyvardžiai ir slapyraides“ ar kiti jo darbai (apie 6400 slapyvardžių), J. Būtėno, A. Maccinos ir kt. tyrinėjimų. Taip pat surinkti duomenys iš bibliografinių priemonių, monografijų, raštų, enciklopedijų, periodinių leidinių straipsnių, nepublikuotų dokumentų - rankraščių, didžiųjų Lietuvos bibliotekų slapyvardžių kartotekų, pačių autorių ar juos pažinojusių asmenų liudijimų. Vien šiuos faktus užfiksuoti ir techniškai sutvarkyti prieš kelis dešimtmečius būtų neįmanoma per tokį laiko tarpą. Dabar panaudota kompiuterinė programinė įranga leido žymiai paspartinti darbą. Kaip matyti iš įvairių pastabų ir komentarų įrašuose, faktai apie slapyvardžius iš minėtųjų šaltinių ne perkelti mechaniškai, o išanalizuoti, patikslinti, atlikta daug tiriamojo darbo. Nemaža šaltinių dalis peržiūrėta *de visu*. Tai sudarė prielaidas žymiai praturtinti duomenų apie slapyvardžius rinkinį naujais faktais ir išplėsti paieškos galimybes.

Žodyno reikšmę padidina tikslesnis, negu buvo anksčiau, šaltinių, kuriuose užfiksuotas slapyvardis, nurodymas. V. Biržiškos dažniausiai nurodytas leidinio pavadinimas ir metai, tačiau jei keli autoriai pasirašydavo tokiu pačiu slapyvardžiu, sunku juos identifikuoti. Žodyne daugeliu atvejų nurodyta ne tik leidinio pavadinimas ir metai, bet ir numeris ar data, stengtasi pateikti kuo didesnę šaltinių kiekį. Tai padeda sukaupti daugiau žinių, reikšmingų slapyvardžių atskleidimui, pavyzdžiui, nustatyti vietovę, iš kurios vienas ar kitas autorius rašė. Suprantama, ne visais atvejais tikslumą pasiekti įmanoma.

Reikšmingos sudarytojų pastangos nurodyti šaltinius, iš kurių paimti duomenys apie slapyvardžius. Tai padeda nustatyti slapyvardžių atskleidimo autorystę, be to, tai yra medžiaga tolesniems tyrinėjimams, iškilusių neaiškumų patikslinimui ir pan. Praturtina žodyną ir duomenys apie autorius,

pateikti pagrindinėje dalyje bei priede „Aurių pavardžių ir jų slapyvardžių sąrašas“. Nurodytos įvairios autorių pavardžių formos, jų gyvenimo datos padeda atskirti bendrapavardžių autorių slapyvardžius, susieti juos su konkrečiu asmeniu. Gana dažnai pasitaiko, kad tas pats autorius žinomas keliomis pavardėmis ar skirtingomis jų formomis, atsiradusiomis dėl įvairiausių priežasčių. Kokia tai problema, gerai žino bibliografiniai ir kiti tyrinėtojai, susidūrę su tokiais atvejais, kai, pavyzdžiui, to paties asmens pavardė yra Kasniūnas ir Kasnickas ar Bulis ir Lumbis. Nesunku įsivaizduoti, kiek darbo dėl to teko įdėti žodyno sudarytojams, bet jo rezultatai bus reikšmingi šios problemos sprendimui.

Tokiame sudėtingame darbe, kaip ne kartą yra nurodę ir Ž. Zaveckienė, ir J. Mačiulis, nebuvo galima išvengti netikslumų ar apsirikimų. Daugeliu atvejų jie pateko iš panaudotų šaltinių, kurių tikrumu, atrodo, negalima suabejoti. Norint juos pastebėti, būtina ne tik peržiūrėti, bet ir nuodugniai išanalizuoti periodinių leidinių kompleksus, informacinius leidinius, archyvinius dokumentus ir pan. Keletą netikslumų ar abejotinų sprendimų teko pastebėti bibliografuojant 1910-1911 metų lietuviškų periodinių leidinių publikacijas ir tyrinėjant su tuo laikotarpiu susijusius darbus. Lakoniškumo sumetimais juos čia pateiksiu nenurodydama, iš kokio šaltinio tai perkelta ir iš kur atsirado. Tai jokia būdu nėra priekaištas autoriams, o tik išnaudota galimybė kai ką patikslinti bei pasidalinti abejonėmis. Pasitaiko žodyne ne tam asmeniui priskirtų slapyvardžių. Pavyzdžiui, Dabkus J. - ne kunigo S. Česnos slapyvardis, o tikroji pavardė. Taip pasirašytos knygos tikroji antraštė - „Apie pašarines žoles“ (1914), o nurodytoji „Ūkio kursai“ yra tik serijos pavadinimas. Knygos autorystę patvirtina ir „Lietuviškoji enciklopedija“ (Bostono). Slapyvardis Kz. Tr-is negali priklausyti P. Turauskui, tai liudija pastarojo atsiliepimas į taip pasirašytą straipsnį 1911 metų „Viltys“.

Kad slapyvardis Jurgutis priklauso Vaclovui Matulaičiui, abejojo ir jį nurodęs V. Biržiška (pažymėta klausuku). Laikraštyje „Vienybė“ (1910, Nr. 13) išspausdintoje žinutėje nurodyta autoriaus pavardė ir inicialas bei papildomos medžiagos analizė patvirtina, kad minėtu slapyvardžiu pasirašė Kazimieras Matulaitis (1868-1944). Slapyvardis O. („Viltis“, 1911), kaip rodo straipsnių turinys, kai kurie juose minimi faktai, nepriklauso O. Pleirytei-Puidienei. Taip pasirašyti straipsniai yra vedamųjų pobūdžio; matyti, kad jie rašyti redakcijos darbuotojo (vyro, o ne moters), gerai besiorientuojančio ekonomikos, ūkio srityse. Beje, autorius nurodo Lietuvos regioną, iš kurio jis kilęs ir kuris jam geriausiai pažįstamas. Viso to sugretinimas su O. Pleirytes-Puidienės biografija, jos nagrinėjama spaudoje tematika, leidžia padaryti minėtą išvadą. Deja, kas slepiasi po šiuo kriptonimu, belieka tik spėlioti. Abejotina, ar A. Piontkovskio knygos „Kaip šerti melžiamosios karvės“ vertėjas P.K. yra Petras Klimas. Susipažinus su šio veikalo publikacija periodiniame leidinyje „Žemė“ (1910), jos išanginiu straipsniu, priedais ir kt., išryškėja, kad vertėjas yra žemės ūkio specialistas, gerai išmanantis su knygos tekstu susijusius dalykus, pateikęs papildomų patarimų, reikšmingų Lietuvos sąlygomis. Petras Klimas, kaip žinoma, tuo metu buvo teisės studentas Maskvoje ir nepanašu, kad taip profesionaliai būtų domėjęsis žemės ūkio klausimais. Kas galėtų būti tikrasis autorius, nustatyti taip

pat nepavyko. Be to, tikėtina, kad 1907 ir 1908 metais „Žemėje“ esantys slapyvardžiai P. Kl. ir P. Kl-s priklauso tam pačiam asmeniui. Labai abejotinas slapyvardžio S. Truputis priskyrimas S. Tijūnaičiui. Šis slapyvardis dažnai aptinkamas ne tik žodyne nurodytuose, bet ir kituose šaltiniuose ir susijęs su Pasvaliu bei artimomis vietovėmis. S. Tijūnaitis nei kilmė, nei vėlesniu savo gyvenimu su šiomis vietovėmis nebuvo taip susijęs, kad būtų galėjęs rašyti, pavyzdžiui, apie „Blaivybės“ draugijos skyriaus susirinkimą ar kitą vietinį įvykį. Panašu, kad šiuo slapyvardžiu galėjo pasirašinėti Pasvalio gyventojas P. Traškevičius, rašęs spaudoje pasirašydamas ir pavardę.

Kai ką patikslinti galima tiesiogiai peržiūrėjus šaltinius. Taip, pavyzdžiui, patikrinus knygą „Mūsų istorijos pradžiamokslis“ (1923) paaiškėjo, kad autorius joje pasirašęs slapyvardžiu J. T-kas, o ne J. T-nas, kaip nurodyta žodyne, ir yra Jonas Trečiokas, ką patvirtina ir „Lietuviškoji enciklopedija“ (Bostono). Išliko neaiškumas ir dėl slapyvardžio A. Barzdyla, kuriuo, kaip nurodyta žodyne, pasirašęs knygoje „Pražuvusieji vaikai“ (1910) Blažiejus Česnys. Tokios knygos nepavyko surasti net užregistruotos bibliografijos priemonėse. Šiuo pavadinimu knyga, išleista kaip laikraščio žydų kalba priedas, gal irgi ta pačia kalba, yra paminėta Barzdylos slapyvardžiu pasirašytame straipsnyje laikraštyje „Vienybė“ (1910, Nr.

41). Apie knygos autorių čia nekalbama, bet straipsnio turinys verčia abejoti, ar galėjo juo būti B. Česnys. Žodyno „Autorių pavardžių ir jų slapyvardžių sąrašė“ tarp kitų B. Česnio slapyvardžių A. Barzdyla nepažymėtas, bet taisymuose jo taip pat nėra.

Pasitaiko slapyvardžių, kurių nurodytuose šaltiniuose nerasta. Pavyzdžiui, Antanui Savickiui priskirto slapyvardžio Katyte 1910 m. „Lietuvos ūkininke“ neužfiksuota. Galimas dalykas, kad šiuo atveju netiksli šaltinio data, nes A. Savickis miręs žymiai anksčiau.

Pastarųjų metų darbai, ypač skirti Lietuvos genocido tyrimams, leidžia patikslinti duomenis apie autorius. Pavyzdžiui, Pranas Indriūnas miręs 1975, Stasys Kairiūkštis - 1942 (ne 1941), Petras Liepa - 1955, Mykolas Mataitis - 1942, Antanas Repšys (Repšys) gimęs 1882, miręs po 1941.

Pateikti pastebėjimai nesumenkina žodyno vertės bei sudarytojų darbo. Lietuviškųjų slapyvardžių žodynas neabejotinai pasitarnaus mokslininkams, kraštotyrininkams ir kitiems asmenims. Iš patirties galima pasakyti, kad žodyno rengėjų aktyvi veikla paskatino ir kitus imtis slapyvardžių aiškinimo arba paskelbti sukauptą medžiagą. O pataisymų ir papildymų atsiradimas ir daugiau, nes lieka dar daug neatskleistų slapyvardžių, nežinomų autorių, taip pat ir darbų žodyno sudarytojams.

MOKSLO DARBUOTOJAMS APIE ELEKTRONINIŲ IŠTEKLIŲ BIBLIOGRAFINES NUORODAS

OSVALDAS JANONIS

Vilniaus universiteto Knygotyros katedra, Saulėtekio al. 9, 2054 Vilnius, el.paštas:janonis@kvb.lt

Mokslo darbuose nuolat auga bibliografinių nuorodų ir elektroninius išteklius skaičius. Neretai iškyla klausimas, pagal kokias taisykles jas parengti. Įvairių šalių ir užsienio šaltinių lyginamoji analizė rodo, kad bibliografinės nuorodos skiriasi elementų skaičiumi, jų pateikimo tvarka, skirmenimis, žodžių santrumpų vartojimu.

Šiuo metu pasaulyje egzistuoja daug įvairių bibliografinių nuorodų mokyklų. Jų autoriai yra įvairios asociacijos, universitetai (labai paplitusi Harvardo sistema), koledžai, serialinių leidinių redaktorių kolegijos. Socialiniuose moksluose paplito Amerikos psichologijos asociacijos (American Psychological Association - APA), humanitariniuose moksluose - Dabartinės kalbos asociacijos (Modern Language Association - MLA), medicinos ir biologijos moksluose - Amerikos medicinos asociacijos (American Medical Association - AMA) bibliografinių nuorodų taisyklės. Tarptautinė standartizacijos organizacija (ISO) rengia tarptautinius bibliografinių nuorodų standartus. Kai kuriose valstybėse jos sudaromos pagal bibliotekinių taikomas bibliografinio aprašo taisykles (taip buvo ir Tarybų Sąjungoje).

Elektroninių išteklių pasirodymas priverė rengti specialias taisykles nuorodoms į juos. Nedidelis skyrelis, skirtas elektroniniams ištekliams aprašyti, buvo įdėtas 4-ajame APA vadovo leidime¹. Daugiau vietos šios rūšies dokumentų nuorodoms skirta naujausiuose MLA vadovo leidimuose².

Bibliografinių nuorodų ir elektroninius išteklius taisyklių kūrėjai susidūrė su dideliais sunkumais, kurie pirmiausia susiję su interneto dinamiškumu. Elektroniniai dokumentai internete dažnai keičia savo adresus, neretai visai išnyksta. Jie gali būti bet kada peržiūrėti, redaguojami, taisomi (kartais iš esmės). Apskaičiuotasis interneto išteklių „pusiau suirimo“ laikotarpis yra apie ketveri metai. Todėl bibliografinėse nuorodose būtina įvesti tokius elementus, kaip sukūrimo data, adresas, žiūrėjimo data ir kt.

Trumpai palyginkime labiausiai šiuo metu paplitusias APA ir MLA taisykles.

Jose laikomasi skirtingų autoriaus nurodymo taisyklių. APA rekomenduoja po autoriaus pavardės ir kablelio nurodyti vardo inicialą. Pagal MLA taisykles vardas turi būti rašomas visas (jeigu jis dokumente nurodytas).

Skiriasi elektroninio dokumento pavadinimo nurodymas. MLA rekomenduoja jį rašyti kabutėse. Skirtinga tvarka pateikiami

ir pranešimo sukūrimo data bei pavadinimas. APA mokyklos bibliografinėje nuorodoje data rašoma pagal amerikietišką (1997, February 23), MLA - pagal europietišką tradiciją (23 Feb. 1997). MLA ilgesnius mėnesių pavadinimus įpareigoja trumpinti.

Abiejų bibliografinių nuorodų mokyklų reikalavimų skirtumus akivaizdžiai rodo žemiau pateikiami įvairių interneto informacijos išteklių aprašų pavyzdžiai³.

1. WWW puslapiai

APA:

Hendle, K.B. Internet resources for nursing students. The Nursing Page. <<http://www.carney.edu/nursing/index.html>> (1997, October 21).

MLA:

Hendle, Kevin B. „Internet resources for nursing students.“ The Nursing Page. 1997. <<http://www.carney.edu/nursing/index.html>> (21 Oct. 1997).

2. Elektroninio pašto pranešimai

APA:

Networth, K.C. <knelwo@ttu.edu> (1997, May 8). Flat-panel displays [Personal mail]. (1997, May 10).

MLA:

Networth, Karen C. <knelwo@ttu.edu> „Flat-panel Displays.“ 8 May 1997. Personal mail. (10 May 1997).

3. Išsiuntimo sąrašas (mailing lists) arba telekonferencijų grupės

APA:

Rajiv, C.V. <rajiv@comdex> (1997, May 25). Portable document formats. <techwr-1@listserv.okstate.edu> (1997, June 10).

MLA:

Rajiv, Chris V. <rajiv@comdex>. „Portable Document Formats.“ 25 May 1997. <techwr-1@listserv.okstate.edu> (10 June 1997).

4. Telnet

APA:

Center for Marine Biology. (1997, December 1). Scary sea creatures. CSU Net, telnet freenet.castleton.ca login as anon, go scc, press 2 (1997, December 21).

MLA:

Center for Marine Biology. „Scary Sea Creatures.“ CSU Net. (1 Dec. 1997). telnet freenet.castleton.ca login as anon, go scc, press 2 (21 Dec. 1997).

5. FTP saitai

APA:

Wislow, A.B. (1997, January 10). Interplanetary travel.